

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XIX. Iterum de consubstantiali: deque Ariminensi Concilio, quomodo
& unde, & quam ob causam fuerit congregatum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

Constantius verò, aliquandiu quidem A in eadem opinione stetit. Postea vero, cum calumniis appetitum esset consubstantialis vocabulum, à priore quidem sententia discessit: non idcirco tamen Filium Patri similem quoad substantiam confiteri penitus destitit. At vero Eusebius & alii quidam Orientalium partium Episcopi, qui tum doctrinæ, tum sanctitatis causâ per id tempus celeberrimi habebantur, distinctionem quandam, sicuti accepimus, tradiderunt inter consubstantiale, & simile quoad substantiam, quod illi Homœusium vocabant. Etenim consubstantiale quidem in corporibus proprie intelligi; in hominibus scilicet ac reliquis animalibus, & in arboribus ac plantis, quæ participant ac generantur ex simili. Homœusium vero in rebus incorporeis locum habere, puta in Deo & Angelis, quorum utrumque per se seorsum juxta propriam substantiam intelligitur. Ab iis igitur Imperator Constantius in errorem inductus est. Et mente quidem ipsa, ut mea fert opinio, idem quod parens & frater ipsius sentiebat. Sed vocem commutans, pro Homœusio dixit Homœusium. Sic enim placuerat istis doctoribus, ita omnino dicendum esse affirmantibus, si exactius loqui velimus: nam nisi ita dixeris, periculum esse, ne corpus esse sentias id quod est incorporeum. Quod quidem stultum esse plerique existimant. Ajunt enim ad res intelligibiles exponendas, accipienda esse vocabula ex rebus quæ subsistentem cadunt: nihilque esse periculi in dictione, nisi in sensu erratum sit.

κωνσταντίνου ὁ, μέγχι μὲν τῆ, ὁμοίως ἔχει· μετὰ ταῦτα δὲ διαβληθείσης τῆς ὁμοούσιον λέξεως, τῆς παλαιᾶς παρασκευῆς γνώμης· ἔμεινεν πάντως ἀπέχουσα κατ' ἐπίνοιαν ὁμοίων εἶναι τὸν υἱὸν τῷ πατρὶ καὶ ἀλλοιτίνης τῆς ὕψους ἀνά τὴν ἐπινοήσαντα καὶ βίῳ θαυμαζομένων ἐπιστολῶν διαφερόντων, ὡς ἐγινάμην, εἰσηγήσαντο τὸ ὁμοούσιον λέγειν καὶ κατ' ἐπίνοιαν ὁμοίων, ὡς ὁμοούσιον ἀνόμαζον· τὸ μὲν γὰρ ὁμοούσιον ἐπὶ ζώων καὶ τῶν ἄλλων ζῴων, καὶ ἀνθρώπων καὶ φυτῶν, οἷς ἔστι ὁμοίως ἢ μετέσθια καὶ ἡμετέρας ἐστὶ· τὸ δὲ ὁμοούσιον, ἐπὶ ἀσωμάτων οἷον ἐπὶ θεῶν καὶ ἀγγέλων, ἐκαστέρως παλαιῶν νοσηρῶν κατ' ἰδίαν ἐπίνοιαν· ἡμετέρας τῶν τοιούτων καὶ κωνσταντίνου ὁ βασιλεὺς μετεπέσθη· καὶ κτ' μὲν διανοίαν, ὡς ἐπίνοιαν, ὁμοίως τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἀδελφῷ ἐπίνοιαν· ῥῆθον δὲ ῥητῆς ἀμελείας, ὡς ὁμοούσιον ὁμοούσιον ἔλεγε· τὸ γὰρ εἶδος τῶν τέτων εἰσηγήσας, ἀκρίβειαν ὡς ἀνομήσειν ἰσχυρομένους, ὡς ἐπίνοιαν καὶ τὸν λαὸν κωνσταντίνου σώμα τὸ ἀσώματον νοῦν· ὡς ἀνομήσειν εἶναι πολλοῖς ἐδόκει· ἐν γὰρ τῶν θαυμάζοντων ἐφασκον χρῆσθαι κατὰ τὴν ἰδίαν τὰ ὀνόματα μεταλαμβάνειν· λέξεως τε κωνσταντίνου καὶ εἶναι, ἢν μὴ κατ' ἐπίνοιαν ἀμαρτία γῆρας.

CAPUT XIX.

Κεφ. ιθ'.

Iterum de consubstantiali: deque Arimæensi Concilio, quomodo & unde, & quam ob causam fuerit congregatum.

Ἐπιπέσει τὸ ὁμοούσιον, καὶ περὶ τῆς οὐδεμίαν ἐπινοήσαντος καὶ ὅθεν καὶ δι' οὗτος.

Nec sane mirum est, Imperatori istud contigisse, cum permulti etiam Episcopi qui fidei Nicani Concilii assentiebantur, idem vocabulum citra contentionem admitterent. Alii vero utraque dictione ad unam eademque rem significandâ promiscue utebantur. Quamobrem à veritate longe aberrare

Οὐ θαυμάσιον ὅ, εἰ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ πέπονθεν· ἐπεὶ καὶ τῶν πολλοῖς ἀφιλονεικῶς τὸ ὄνομα τῶν πατέρων, τῆς διανοίας συνάδοις τῶν ἐπινοήσαντων, τῆς διανοίας συνάδοις τῶν ἐπινοήσαντων· οἱ δὲ ἐκαστέρως λέξασθαι καὶ τὸν λαὸν διαφερόμενοι, ἐχρῶντο ἐπὶ τῆς ἀνομήσεως· ὡς μοι δοκεῖ παλαιῶν πατέρων.

ἀληθείας κεκοιμηθεὶς ἐκέκον τὸν λόγον τοῖς
 τῶν δόξαι φρονέσων λέγεσι γὰρ ὡς μὲν τὴν ἐν
 νικαία συνόδον πολλοὶ τῶν ἱερέων ὧν ἦσαν δι-
 σέβει καὶ θεόγνοι, οὐδέ τι λέγειν ἠνείχοντο
 ὁμοσίον εἶναι τῶν πατρῶν καὶ χαλε-
 πῆρας κωνσταντίνου ὑπερολίαν αὐτὰς οἰκεῖν
 κατέδικασεν ὄναι δὲ ἡ ὑπαρ, θεόθεν παρ-
 ανεφάνη τῇ ἀδελφῇ τῆ βασιλείας, ὡς ὀρθῶς
 δοξάζουσι, καὶ ἀδίκως ἄθεπεπόνθασιν ἐν
 τότε δὲ τὸν βασιλέα μετακαλίσασθαι αὐτὰς,
 καὶ πυθέσθαι ἢ δῆλοσε ὡς αὐτὰ ἐν νικαία δό-
 ξαίη φρονέσι, καὶ ταῦτα κοινωνοὶ γρόμε-
 νῆς ἐκείνης ἐν τῇ ἀδελφῇ τῆ πίσει γε-
 φῆς τὰς δὲ δοῦναι, οὐκ ἀπο γνώμης σωμα-
 τισμῶν διεδότας δὲ μὴ, ὡς εἶκος, εἰροδο-
 ἐπι τῆ γυροδῆς, καὶ ἀγαθῶς ἀμφιβόλα
 καὶ δόγματι, καὶ πρὸς ἑλληνισμὸν τε-
 πῆν, καὶ διώξαι τὴν ἐκκλησίαν, ἐναγχῶ
 χειρῶν ἐν δόξαι μὲν, καὶ ἐπαδάπτει
 ὡς ἐπι ταῦτα δὲ τῇ ἀπολογία φασὶ κων-
 σταντῖνον συγγνώμην αὐτοῖς εἶναι παροῦ-
 σαι δὲ πάλιν ἐτέραν σωμαθεῖσαι συνόδον
 ἐν δὲ τῶ ταῦτα βεβλήσθαι φθασάσης τῆς
 ἀπὸ τῆ ἀδελφῆς, οἷα πρὸς εὐτέρω παιδὶ ἐπέειλα-
 σται κωνσταντῖνον τὸ ἐπιελείσαι, ὡς εἶδεν
 ἀφελῶ ὡς αὐτῶ βασιλείας, εἰ μὴ συμφώ-
 νως πρὸς παῖδαν τὸ θεῖον θεροκδοῖο τὸν
 δὲ τῶ πατρὶ πειθόμενον, τὴν ἐν ἀειμῶν
 συγγνώμῃ συνόδον ἢ μάλιστα τὸ ψευ-
 δῶ ὡραῖται συνελθῆναι γὰρ ὑπαπὶς καὶ
 αὐτοῖς ὑπαφένων, ἠνία ἀμφὶ τὸ δόξε-
 ται εἶκος ἀνέτῃ ἐν τῇ ἡγεμονία δῆννε κων-
 σταντῖνον μὲν τὴν τῆ πατρὸς τελευτῶν πολλῶν
 ἐν τῇ μετὰ τὴν συνόδων γυροδῆς ἐν αἷς ἀδελ-
 φῶν καὶ ὁμοιοσῆς ζήτησις ἦν τὸ καὶ
 εἰσὶν ὁμοίον τῶν πατρῶν τὸν ὑπὸν δοξάζειν, πάν-
 τῶν εἰς εὐδελήσεν, εἰσὶτε ἀδελφῆς ἀέτιος
 χαλεπῶς ἠνεγκεῖ καὶ ἐπὶ ἀναίεσθαι τῶν τοῖς
 δόγματι, ἐν δὲ μὲν καὶ σελευκία παρῆ-
 τας καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον τὰς ἱερέας συνελ-
 θῶν ὡς τὴν ἀληθῆ ἡ αἰτίαν ταυτῆς τῆς συνό-
 δου γράσθαι, ἐπὶ κωνσταντῖνον κέλευσιν, ἀλλὰ
 τῆ καὶ ἀέτιον ζήτησιν ὅτι μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ὡς
 ἐκείνη καὶ εἰς ἐπὶ ἐπίδειξι.

A mihi videtur, id quod Ariani ubiq; præ-
 dicaverunt. Ajunt enim post Nicænam
 Synodum complures Episcopos, inter
 quos Eusebius fuit ac Theognus, Filium
 Patri consubstantialem dicere recusal-
 se: Constantinum vero indignatione
 commotum, multasse eos exilio. Postea
 vero aut somnium, aut veram visionem
 forori Imperatoris apparuisse divinitus,
 quâ monita sit, homines illos recte sen-
 tite, & injuste esse damnatos. Hac de
 causa Imperatorem eos ab exilio revo-
 casse: quâsifseque ex illis, quid causæ es-
 set, cur à decretis Nicæni Concilii dis-
 sentirent, præsertim cum fidei illic ex-
 positæ ipsi unâ cum reliquis subscripsis-
 sent. Tum illos respondisse, se nequa-
 quam ex animo confensisse: sed pro-
 pterea quod vererentur, ne excitatâ de
 hac re contentione, ipse religionem tan-
 quam dubiam atque ancipitem con-
 demnaret, & ad Gentilium superstitio-
 nem conversus, Ecclesiam persequere-
 tur; quippe qui recens Christum colere
 instituisset, nec baptismum adhuc susce-
 pisset. Post hanc defensionem ajunt
 Constantinum eis veniam indulxisse, &
 de altera Synodo convocanda cepisse
 consilium. Verum dum ista cogitaret, fa-
 tali morte eum preveniente, Constantio
 utpote majori natu mandasse, ut istud
 perficeret. Quippe imperium nihil ipsi
 profuturum esse, nisi Deus ab omnibus
 unum idemque sentientibus coleretur,
 Constantium itaque patris mandato ob-
 sequentem, Concilium Arimini congre-
 gasse. Ex quo maxime mendacium, il-
 lorum deprehenditur. Etenim Synodus
 Arimini celebrata est Eusebio & Hypa-
 tiorum Consulibus, annum imperii secun-
 dum & vicesimum agente Constantio,
 post obitum patris sui Constantini. Me-
 dioque illo temporis spatio plures Syno-
 di congregatæ sunt, in quibus de consub-
 stantiali & de Homœusio disputatum
 est. Filium vero Patri dissimilem secun-
 dum substantiam, nemo omnino ausus
 est asserere, nisi solus tunc temporis Aë-
 tius. Quod Imperator Constantius gra-
 viter ferens, ad eam opinionem abolen-
 dam sacerdotes Ariminum & Seleu-
 ciam eodem tempore jussit convenire.
 Adeo ut verissima causa Ariminensis
 Concilii fuerit, non Constantini jussio,
 sed Aetii disputatio. Et hæc quidem ita
 se habere, ex sequentibus manifesto
 apparebit.

